

IGF Boykot Açıklaması

18 Ağustos, 2014

2-5 Eylül 2014 tarihlerinde Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın ev sahibi olduğu ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun koordinasyonunu üstlendiği IGF (İnternet Yönetişim Forumu) 2014 İstanbul buluşmasını boykot etme kararı aldık.

Yıllık olarak düzenlenen IGF (İnternet Yönetişim Forumu) buluşmalarının amacı, açık ve kapsayıcı bir diyalog ve fikir alışverişi için gerek duyulan olanakları en yüksek düzeye çıkarmak, tüm paydaşlar arasındaki kapasiteyi geliştirmek ve IGF'in sunduğu çok paydaşlı perspektiften yararlanılmasını sağlamaktır. 2003 Dünya Bilgi Toplumu Zirvesi'nde kabul edilen Cenevre İlkeler Bildirgesi'nde 'Bilgi Toplununun temel esaslarından biri olarak; İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 19'uncu maddesinde tanımlanan herkesin düşünce ve ifade özgürlüğü hakkına sahip olduğu; bu hakkın, düşünceyi hiçbir müdahale olmadan savunma, bilgiyi ve fikirleri herhangi bir vasıta ile ve sınırsızca araştırma, elde etme ve yayma hürriyetini içerdiği' bir kez daha teyit edilmiştir.

Dokuzuncu IGF Buluşması, 2-5 Eylül 2014 tarihleri arasında İstanbul'da yapılacaktır. IGF toplantısının Türkiye'de yapılmamasını neden boykot etme kararı aldığımızı kısaca anlatmak isteriz.

Türkiye, Mayıs 2007 ile Temmuz 2014 tarihleri arasında, çocukları zararlı içerikten korumak amacıyla İnternet sitelerine erişimin engellenmesine olanak tanıyan 5651 sayılı tartışmalı İnternet Yasası kapsamında 48.000 İnternet sitesine erişimi engellemiştir.

Erişim engellemeye ilişkin 5651 sayılı Yasa ile getirilen hükümler başından itibaren sadece çocuklar için zararlı görülen içeriklerle sınırlı kalmamış, daha çok erişkinlerin bilgiye ulaşma hakkına getirilen kısıtlar olarak yapılandırılmıştır. 5651 sayılı yasa Şubat 2014'te yapılan değişikliklerle birlikte, zaten sorunlu olan bu yapı kişisel hakların ve özel hayatın ihlal edildiğine yönelik iddiaları da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Yasadaki değişikliklerle ayrıca, erişim engelleme kararlarının bildirildiği andan itibaren 4 saat içinde merkezi olarak uygulanmasını sağlamak amacıyla tüm İnternet Servis Sağlayıcılarının Erişim Sağlayıcıları Birliği'ne üye olmaları şart koşulmuştur. Bütün İnternet Servis Sağlayıcılarının (İSS) yanı sıra, yer sağlayıcıların da, bir ila iki yıl boyunca trafik verilerini saklamasına yönelik şartlar getirilmiştir. Ayrıca, yeni hükümler uyarınca İSS'lerin proxy siteleri gibi alternatif erişim yollarına erişimi engellemek için gerekli tüm tedbirleri almaları gerekmektedir, ki buna diğer engellemeyi aşmaya yönelik diğer hizmetler ve muhtemelen VPN hizmetleri de dahildir. Ayrıca, 5651 sayılı yasanın değiştirilmiş yeni hali ile, Telekomünikasyon ve İletişim Bakanlığı (TİB) personeli, görevlerini yerine getirirken işledikleri suçlardan dolayı cezai soruşturma açılmasına karşı koruma altına alınmıştır.

Yasada yapılan tartışmalı değişiklikler sonrasında, Mart 2014'te, Twitter ve YouTube'a erişim TİB tarafından, Anayasa Mahkemesinin de kısa süre önce verdiği kararlarda doğrulandığı üzere, keyfi ve hukuka aykırı bir şekilde engellenmiştir. Her iki erişim engelleme kararında da hükümet, 17 Aralık 2013 tarihinde ortaya çıkan

yolsuzluk iddialarının 30 Mart 2014 yerel seçimlerinden önce yayılmasını engellemeyi amaçlamıştır. Ayrıca, erişimin engellendiği süre boyunca yetkililer, belli başlı İnternet Servis Sağlayıcılarına, Google DNS ve Open DNS sunucularını, DNS zehirlemesi yoluyla engellemeleri için talimat vermiş ve DNS sistemlerinin ayarlarıyla oynamak suretiyle iletişimi gözetlemeyi ve kullanıcıların erişim engellerini aşmalarının önüne geçmeyi amaçlamıştır. Anayasa Mahkemesi, Twitter'ın TİB tarafından engellenmesinin tüm kullanıcıların ifade özgürlüğüne yönelik ağır bir müdahale niteliğinde olduğunu belirtmiştir.¹ Bunun dışında, Anayasa Mahkemesi 14'e karşı 2 oy çokluğuyla aldığı kararında, YouTube yasağının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve başvuru sahiplerinin Anayasa'da korunan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine hükmetmiştir.²

Ancak, söz konusu kuvvetli kararlara rağmen Twitter, Ülke Bazlı İçerik Engelleme Politikasını³ Türkiye için uygulamaya karar vermiş ve bazı Türk Twitter hesaplarına ve münferit tweet'lere erişimi engellemeye başlamıştır. Haziran 2014'te çıkan bir habere göre, Twitter'ın 14 Nisan 2014 tarihinde Ankara'yı ziyaretinden itibaren 51 mahkeme kararından 44'üne uyduğu ifade edilmiştir.⁴ ABD merkezli bu sosyal medya platformu, Türk yetkililerinin siyasi içeriklere Türkiye'den sansür uygulamasına yardımcı olmaya devam etmektedir.

Facebook da benzer şekilde 2013 yılında kendi sosyal medya platformunda yer alan, Yüksekova Haber, Ötekilerin Postası, Yeni Özgür Politika, Kürdi Müzik dahil olmak üzere Kürt hareketiyle ilgili başka grupların da yayın yaptığı çeşitli alternatif haber kaynaklarının sayfalarını yasaklamış⁵ ve Barış ve Demokrasi Partisi ile ilgili bazı sayfaları yayından kaldırdığı için eleştirilmiştir.⁶

Yukarıda anılan Anayasa Mahkemesi kararlarına rağmen, halihazırda Scribd, Last.fm, Metacafe, ve Soundcloud gibi popüler platformlara Türkiye'den erişim engellidir. Bunun dışında, Wordpress, DailyMotion, Vimeo ve Google+ sitelerine erişim, geçen yıl içerisinde çıkan mahkeme kararları veya idari kararlarla geçici olarak engellenmiştir. Yine, Fırat Haber, Azadiya Welat, Dengemed ve Keditör de dahil olmak üzere, Kürt sorunuyla ilgili haber yapan çok sayıda alternatif haber sitesine Türkiye'den erişim süresiz olarak engellenmiştir. Kürt siyasal hareketi ile ilişkili veya sol görüşlü yayınlarından dolayı toplamda yaklaşık 200 İnternet sitesinin yasaklandığı tahmin edilmektedir. Bir sitenin tamamının engellenmesi suretiyle gelecekteki yayınlarının yasaklanması, demokratik bir toplumda 'gerekli' müdahale anlayışının çok ötesine geçerek sansür anlamına gelmektedir.

¹ Başvuru No. 2014/3986, karar tarihi 02.04.2014

² Başvuru No. 2014/4705, karar tarihi 29.05.2014

³ Bkz <https://support.twitter.com/articles/20169222-country-withheld-content>

⁴ Bkz Daily Sabah, "Twitter complies with 44 of 51 Turkish court rulings," 18.06.2014 <http://www.dailysabah.com/politics/2014/06/18/twitter-complies-with-44-of-51-turkish-court-rulings>.

Bu kararlardan bir kısmına Chilling Effects Clearinghouse sitesinden ulaşabilirsiniz: <https://www.chillingeffects.org/>

⁵ Bianet, "Facebook İkiyüzlü, Artık Kendi Sosyal Ağlarımızı Kurmalıyız," 24 Ekim, 2013, <http://www.bianet.org/bianet/medya/150789-facebook-ikiyuzlu-artik-kendi-sosyal-aglarimizi-kurmaliyiz>

⁶ Bianet, "Facebook BDP'nin Sayfasını Kapattı," 24 Ekim, 2013, <http://www.bianet.org/bianet/medya/150783-facebook-bdp-nin-sayfasini-kapatti>

Geçen yıl içerisinde pek çok kullanıcı sosyal medyadaki faaliyetlerinden dolayı, genellikle terör, dine hakaret veya devleti ve devlet yetkililerini eleştirmek gibi suçlamalarla, ertelenmiş hapis ve para cezasına çarptırılmıştır. Eylül 2013'te, İstanbul 19. Sulh Ceza Mahkemesinde yapılan yeniden yargılamada, piyanist ve besteci Fazıl Say, yayınladığı bir dizi tweet'te dini değerlere hakaret ettiği gerekçesiyle 10 ay hapis cezasına çarptırılmış, cezası ertelenerek denetim süresi uygulanmasına karar verilmiştir.⁷

Haziran 2013 Gezi Parkı eylemlerinin ardından yapılan polis müdahalesinde onlarca insan sosyal medyadaki yayınlarından dolayı gözaltına alınmıştır. Türk Ceza Kanunu'nun 214. ve 217. maddeleri kapsamında, suç işlemeye tahrik ve kanunlara uymamaya tahrikten, ve yine 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun çeşitli hükümlerine dayanılarak cezai soruşturma ve kovuşturmalar başlatılmıştır. Ne var ki, bu tarz cezai soruşturma ve kovuşturmalar 'demokrasiye hizmet etmemekte ve hatta onu zedeleyerek'⁸ tüm sosyal medya kullanıcılarını ciddi şekilde caydırmaktadır. Oysa AIHM'in norm haline getirdiği standartlara göre, 'hükümetin işgal ettiği üstün mevki, özellikle muhaliflerinin veya medyanın haksız saldırılarına ve eleştirilerine cevap vermek için başka araçları kullanabileceği durumlarda ceza davasına başvurmada kendisini sınırlı görmesini gerektirir.'⁹ Gezi eylemlerinden bu yana hükümet yetkilileri kendilerine bu şekilde hiçbir sınırlama getirmemiştir.

Siyasi görüşleri susturmak için İnternet sitelerinin ve içeriklerinin yaygın olarak engellenmesi, ceza soruşturması ve kovuşturma başlatılmasının yanı sıra, Türk yetkililer, her türlü iletişimi kanuna aykırı bir şekilde izlemek için, derin paket analiz sistemlerinin (DPI) kullanıldığı denetim altyapıları kurmaktadır.

Bu nedenlerle, biz, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın ev sahibi olduğu ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun koordinasyonunu üstlendiği IGF 2014 buluşmasını boykot ettiğimizi ve bu vesileyle, IGF'e katılmayacağımızı kamuoyuna duyuruyoruz.

Yaman Akdeniz & Kerem Altıparmak

⁷ Hurriyet, "Twitter'da yazdıkları nedeniyle yeniden yargılanan piyanist Fazıl Say'a 10 ay hapis cezası verildi." 20 Eylül, 2013 <http://www.ntvmsnbc.com/id/25467624>

⁸ *Sergey Kuznetsov - Rusya*, no. 10877/04, § 45, 23 Ekim 2008.

⁹ *Castells - İspanya*, no. 11798/85, 23 Nisan 1992.